

van den wensch der apotheekhoudende geneeskundigen, om — wegens de moeite van een nauwkeurige prijsberekening der geneesmiddelen — in de Ziekteverzorgingswet een abonnements-stelsel voor de geneesmiddelenlevering in te voeren: „De zaak zal zeker een onderwerp van uitvoerige discussie uitmaken, maar naar het ons voorkomt zou het een stap in de verkeerde richting zijn, wanneer in deze het door de apotheekhoudende *geneeskundigen* gewenschte systeem in de wet werd neergelegd.

De belanghebbenden kunnen heel gemakkelijk van de ongewenschte administratie afkomen, wanneer zij te werk gaan als de Engelsche apothekers, die de prijsberekening der recepten, welke zij voor de tegen ziekte verzekerden gereedmaken, doen geschieden door beambten van The Pharmaceutical Society en hiervoor een kleinigheid betalen. Wanneer de apotheekhoudende geneeskundigen, die niet over voldoende assistentie beschikken, eveneens handelden, dan zou het voordeel aan hun kant zijn. Wanneer alle apotheekhoudende geneeskundigen als buitengewoon lid tot onze Maatschappij toetraden, dan zou in onze Maatschappij door een combinatie van alle belanghebbenden bij de aflevering van geneesmiddelen met een betrekkelijk kleine toelage per hoofd een dienst zijn in te richten, die zeer groote voordeelen zou opleveren, zoowel voor de artsen en apothekers als voor de ziekenfondsen. Vergissingen, doordat men van prijswisselingen geen goede nota had genomen, waren uitgesloten; verliezen, die in tijden van epidemieën bij leverantie van geneesmiddelen bij abonnement onafwijsbaar zijn, zouden niet voorkomen; alle grond voor een verklaarbaar wantrouwen, dat de dokter bij niet afzonderlijk betalen wat heel zuinig met voorschrijven is, zou weggenomen worden”.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

SALON DES REFUSES.

„Sechs kommen durch die ganze Welt“ (?)

De „censuur-kwestie” wordt door den redacteur VAN RIJNBEEK niet juist gesteld. Niemand is tegen een „strengte” — mits verstandige, wetenschappelijke — censuur; niemand beweert, dat gij „geen uitgebreiden vriendenkring bezit”; niemand beweert, dat gij „zooveel” weigert; maar wèl wordt er beweerd (de bewijzen werden door mij geleverd in een vergadering van den Geneeskundigen Kring en zij zijn opgenomen in de gedrukte notulen) wèl wordt er beweerd: 1°. dat gij weleens oorspronkelijke stukken weigert, die het *Tijdschrift* niet ontsieren zouden; stukken, waarin geen feitjes of uitpluizerijtjes te lezen staan, maar die handelen over hoogstgewichtige kwesties, en bovendien logisch-ontstane en kort-beredeneerde „denkbeelden” bevatten, waarvan de toepassing of de behartiging duizenden en tienduizenden menschen ten goede kunnen komen.

En verder wordt er beweerd: 2°. dat gij herhaaldelijk geweigerd hebt, onrecht, waaraan gij medeplichtig waart, te herstellen! Ja zeker, geachte redactie, het is, niet ééns, maar herhaaldelijk voorgekomen, dat een door U aangestelde „boek aankondiger” een *ter aankondiging* toegezonden werk — in plaats van inhoud en strekking er van mee te deelen — zoogenaamd *critiseerde*, d.w.z. afmaakte, door bijv. den schrijver te laten beweren, wat dezen nooit in de gedachten kwam, en te verzwijgen, wat hij, nog wel als hoofdzaak, ten beste meende te moeten geven; of bijv. door den schrijver onbekendheid te verwijten met een feit, dat N.B. tot vijf malen toe in het boek — een werk van vele jaren! — vermeld stond! Welnu, het allerergst wordt het door velen gevonden, dat gij zulke medewerkers de hand boven het hoofd hebt gehouden door de rechtzetting te weigeren, met een beroep op den van apathisch-formalisme en onwetenschappelijkheid overlopenden stelregel: „anti-critischen worden niet opgenomen”; ik herhaal „onwetenschappelijk”, want wie de waarheid dient, die dient de

wetenschap; en van den „Rechthaber”, den man, die geen onrecht herstellen wil, kan dat niet gezegd worden.

Van 6 Dec. 1919 tot 23 Oct. 1920 hebt gij 181 oorspronkelijke stukken en casuïstieken ontvangen, en hiervan hebt gij er niet meer dan 6 geweigerd! Dus 175 zijn reeds, of worden nog opgenomen. Hieruit blijkt, dat er over een „strengere” censuur niet gedacht kan worden, tenzij gij den omvang van het *Tijdschrift* zoudt willen verkleinen; strenge censuur zou, dunkt mij, alleen dan mogelijk zijn, als u een overvloed van stukken ten dienste stond, en uit uw onthulling blijkt het tegendeel: het is precies „mondjesmaat”.

Deze onthulling is niet vleiend voor alle „vriendjes”, maar wél verergert zij de weigering, die de „zes”, waaronder ik behoor, tebeurtviel. Edoch, als gij gelijk hadt, dan zouden deze zes volstrekt geen recht hebben, zich ook maar in het minst te beklagen; gij schrijft immers: „Het *Tijdschrift* neemt op elk gebied zonder aanzien des persoons en onafhankelijk van de verkondigde meeningen, alles op, wat het ontvangt, mits het geschrevene in behoorlijken vorm vervat is, en de inhoud objectief beoordeeld, betrouwbaar schijnt”.

De door u meegedeelde eischen zijn ò zoo licht, véél te licht zelfs; en tòch heb ik tot dusver zoo goed als nooit er aan kunnen voldoen! Als gij u ten opzichte van mij niet schromelijk vergist hebt, dan moeten de door mij aangeboden artikelen dus wel heel minnetjes zijn geweest, hetzij naar vorm, hetzij naar inhoud, hetzij naar allebei: onbehoorlijk òf (èn) onbetrouwbaar!

Geachte redactie, uw oordeel is streng en vernederend! Maar is het rechtvaardig? Uit de door u meegedeelde getallen blijkt dat evenmin, als dat er uit blijkt, dat de 10. en 20. meegedeelde klachten onjuist zouden zijn.

Gij meent „de legendarische klachten met die paar getallen op afdoende wijze weerlegd te hebben”; gij voegdet er zelfs aan toe: „voor wie toegankelijk is voor de eerlijke waarheid, moeten onze cijfers toch wel duidelijk spreken”. O neen! Wilt gij eerlijke menschen op eerlijke wetenschappelijke wijze overtuigen, dan heb ik een plan voor u, een prachtplan! In den Amsterdamschen Geneeskundigen Kring heb ik het al geopperd; ik zei daar: „De algemeene vergadering van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst moet besluiten eens of tweemaal per jaar de door het *Tijdschrift* geweigerde artikelen in een brochure'tje te vereenigen, en dit kosteloos toe te zenden aan alle leden; ik wed, dat zulk een besluit prophylactisch zou werken; menig artikel zou worden opgenomen, dat thans geweigerd wordt; het zou vast en zeker maar een heel dun brochure'tje worden. De Fransche kunstenaars, die uit de officieele Salons geweerd werden, zijn ons hierin voorgegaan: zij besloten een „salon des refusés” te openen; en toen heeft menigeen, die tot dusver verhinderd werd uit te blinken, getoond er wél te mogen wezen, en is toen in genade aangenomen; welnu, als de redactie van het *Tijdschrift*, die zich tegenover sommigen weleens op een al te hoog voetstuk plaatst, op overeenkomstige manier de concurrentie werd aangedaan, dan zou dat, dunkt mij, voor de wetenschap niet anders dan bevorderlijk kunnen wezen, want niet iedereen heeft geestkracht genoeg om alle tegenwerking te boven te komen; daar zijn er òók, die zich spoedig laten verlammen, en het dan verder bij pruttelen laten”.

Geachte redactie, ik weet goeden raad: toon u royaal; wacht niet tot de algemeene vergadering zulk een besluit genomen zal hebben; stel zelf van tijd tot tijd een weekblad of een gedeelte daarvan ter beschikking van hen, die zich — zooals ik — miskend gevoelen; laat boven hun artikelen drukken: „wij hebben bezwaar tegen de opneming, het artikel voldoet niet aan de eischen, die wij meenen te mogen stellen; maar wij willen voorkómen, dat er gezegd zal worden, dat wij de artikelen van sommigen weren, omdat zij niet tot onze „vriendjes” behooren”.

O zeker, velen zullen er bezwaar genoeg tegen hebben om zichzelf en hun geesteskind vrijwillig aan de straf met de schandpaal over te leveren; zij zullen er den moed voor missen; maar gij weet het vanouds; ik ben zoo bang niet uitgevallen; ik zal tònden er tegen opgewassen te zijn!

Maar ik kan er niet tegen, als mij in het *Tijdschrift* zijdelings te verstaan wordt

gegeven, dat de door mij aangeboden artikelen zelfs niet voldeden aan de lichte eischen, die door u gesteld worden; ik word kregel en erger, als gij mij, al is het dan ook zijdelings, durft toevoegen, dat mijn artikelen niet in behoorlijken vorm zijn vervat en niet betrouwbaar schijnen.

Amsterdam, 31 October 1920.

E. VAN DIEREN.

HET PAPIER VAN HET TIJDSCHRIFT.

Het zal de redactie wel niet onbekend zijn, dat het papier van het *Tijdschrift* van dezen jaargang allengs al slechter en slechter is geworden. Na de hoopvolle toezegging van den eersten redacteur van verleden jaar is weliswaar een aanmerkelijke verbetering ingetreden, doch niet al te lang daarna zijn wij in het allergeeftenste papier vervallen, dat men zich denken kan.

Het wil mij nu voorkomen, dat vele lezers met mij gaarne zouden worden ingelicht over deze malaise. Bij voorbaat is het duidelijk, dat hier iets moet haperen, al was het alleen maar hierom, dat een zekere afwisseling in gemeen en allergeeftenst papier niet zelden voorkomt.

Daar wij over het geheel hebben gezien, dat van verreweg de meeste periodieken het oorlogspapier weer door een betere soort is vervangen, wil het toch vreemd toeschijnen, dat het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* maar steeds doorgaat te verschijnen op het oorlogspapier.

Nu de eerste redacteur in het laatste nummer er prijs op stelt teleurstellingen bij de lezers te willen wegnemen, zijn mij bovenstaande regels uit de pen gevloeid; mogelijk dat wij ter gelegener tijd een antwoord tegemoet mogen zien.

Amsterdam, 1 November 1920.

H. T. DEELMAN.

KEURINGEN BIJ DE POSTERIJEN.

Collega PINKHOF is met zijn aanvallen op de posterijen niet bijster gelukkig. „Hij spreekt op de pof, en weet er niet of”, zooals een Zeeuwsch rijmpje zegt. Eerst wordt op losse gronden de staking aangeraden van keuringen en wel op officieele plaats, cursief gedrukt (bldz. 1510, 16 October l.l.). Nu (bldz. 1728, 23 October) wordt de staf gebroken over de aanschrijving aan de directeuren van post- en telegraafkantoren, waarin wordt verzocht in de oproeping voor keuring de mededeeling op te nemen, dat desgewenscht een familielid bij het onderzoek tegenwoordig kan zijn.

Mogen wij collega PINKHOF er van op de hoogte brengen, dat deze mededeeling het gevolg is van een verzoek der controleerende geneeskundigen bij de posterijen en telegrafie? Ons verzoek was het gevolg van het feit, dat een onzer reeds belasterd was.

Waar het overgrootste meerendeel der keuringen voor de posterijen geschiedt door de controleerende geneeskundigen, die den gewraakten maatregel wenschen, zal „het dienstig zijn, ook nu het honorarium voor de keuringen tot een behoorlijke hoogte is gebracht, geen verklaring van hooger hand te verwachten, dat de bepaling een vergissing is”. Ik herhaal gevarieerd de laatste zinsnede van PINKHOF, die het op bldz. 1728 voorstelt, alsof de verhooging nog te wachten is, terwijl hij op bldz. 1651 medegedeeld heeft, dat zij tot stand gekomen is.

Namens tien controleerende geneeskundigen bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, te 's-Gravenhage vergaderd

Rotterdam, 1 November 1920.

F. P. J. DOELEMEN.

De ergernis, waarvan mijn stukje de weerklank was, wordt blijkens ontyangen brieven door verschillende collega's gedeeld. De minderheid, die niet om den maatregel had gevraagd, acht zich door zulk een dienstorder gekrenkt. En de persoon, die van dien dienstorder een krantenbericht heeft gemaakt, heeft ons allen gekrenkt. Als de directeur-generaal op de formulieren, waarmede keuringscandidaten naar den arts worden verwezen, de inlichting had laten drukken, zou er niets verbeurd zijn. Het is nog niet gebleken, dat het met de honoraria in orde is; van officieren van